

PROTOKÓŁ

z posiedzenia plenarnego Komitetu Socjologii PAN
z dnia 20 listopada 2013 r.

Obecni: prof. Zygmunt Bauman, prof. Zbigniew Bokszański, prof. Krzysztof Frysztacki, prof. Krzysztof Gorlach, prof. Joanna Kurczewska, prof. Janusz Mariański, prof. Władysław Markiewicz, prof. Jacek Raciborski, prof. Andrzej Rychard, prof. Antoni Sułek, prof. Jerzy Szacki, prof. Marek S. Szczepański, prof. Wojciech Świątkiewicz, prof. Elżbieta Tarkowska, prof. Edmund Wnuk-Lipiński.

(protokołowała: Marcjanna Nózka)

Porządek spotkania:

1. Informacja o sprawach bieżących.

- 1.1. W związku z tym, że Ustawa o Polskiej Akademii Nauk z dnia 30 kwietnia 2010 r. (art. 36 ust. 2) zobowiązuje Radę Kuratorów do przeprowadzenia oceny działalności komitetów działających przy Wydziale, Komitet Socjologii zostanie poddany takiej właśnie ocenie. W kwietniu br. został wypełniony i wysłany arkusz działalności Komitetu Socjologii PAN za lata 2011 – 2013. Ze względu na wydłużenie terminu składania sprawozdań zostanie on uzupełniony o nowe fakty i do 15 grudnia 2013 roku ponownie wysłany pocztą tradycyjną i elektroniczną.
- 1.2. 27 listopada 2013 roku odbędzie się spotkanie Zespołu ds. Kategoryzacji Czasopism Humanistycznych i Społecznych, na którym Komitet Socjologii będzie reprezentowała p. prof. Joanna Kurczewska.
- 1.3. Komitet Socjologii złożył 6 wniosków o dofinansowanie ze środków na Działalność Upowszechniającą Naukę:
 - a) Wydania ekspertyzy, tytuł: Socjologia i socjologowie wobec władzy: Polska 1989 – 2013, red. Jacek Raciborski, Andrzej Zybertowicz, planowany termin realizacji zadania: listopad 2014 r.
 - b) Wydania publikacji zwartej, tytuł: Interdyscyplinarność w naukach społecznych, red. Joanna Kurczewska, planowany termin realizacji zadania: czerwiec 2014
 - c) Wydania kolejnych numerów czasopisma „Kultura i Społeczeństwo”, w 2014.
 - d) Wydania kolejnych numerów czasopisma „Studia Socjologiczne”, w 2014.

- e) Konferencji: Metodologiczne inspiracje 2014: Badanie ilościowe w Naukach Społecznych – Wyzwania i problemy, organizacja: Komitet Socjologii PAN, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, termin konferencji: 2014.09.24 – 2014.09.26.
- f) Konferencji: Polish Panel Survey, POLPAN 1988 – 2013: A Cross-National Perspective – Conference and Workshop, organizacja: Komitet Socjologii PAN, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, termin konferencji: 2014.03.19 – 2014.03.22.

1.4. W czerwcu 2013 r. Komitet Socjologii wysunął kandydaturę Włodzimierza Winclawskiego do nagrody im. Ludwika Krzywickiego, za „Słownik biograficzny socjologii polskiej”, t. 1, 2, 3, PWN, Warszawa 2001; Wydawnictwo UMK, Toruń 2004, 2007, 2011. Nagroda nie została przyznana.

2. Omówienie pracy Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów – prezentacja ekspertów i dyskusja (w załączeniu notatka).

3. Zjazd Polskiego Towarzystwa Socjologicznego w Szczecinie. Sprawozdanie i komentarze.

3.1. Uwagi p. Prof. Elżbiety Tarkowskiej po XV Ogólnopolskim Zjeździe Socjologicznym w Szczecinie:

„1. W Rosji, na Białorusi i Ukrainie istnieją 2 pełnoprawne formy uczestniczenia w konferencjach: obok formy, którą znamy (udział uczestnika w obradach z referatem), jest i druga: uczestnik wpłaca niższe wpisowe, wysyła 2-3 strony streszczenia, które zostaje umieszczone w materiałach konferencyjnych i w ogóle nie zjawia się na obradach. Jest to przyjęte: można śmiało wpisać do swojego CB udział w konferencji z referatem.

2. Mam wrażenie, że praktyka ta pojawiła się w Szczecinie niejako „kuchennymi drzwiami”, bo bez formalnej akceptacji, za to w masowej skali. Opłaciwszy wpisowe i znalazłszy się w programie Zjazdu bardzo wielu uczestników (a nawet organizatorów grup czy sympozjów) nie zjawiało się w Szczecinie, często nie informując o tym fakcie organizatorów i rujnując w ten sposób skomplikowane programy i plany. Nie wiem, jak to ukrócić.

3. Dotychczas zasada była taka, że grupy robocze dostawały 1 odcinek czasu, a w wyjątkowych przypadkach szczególnie doniosłych i ciekawych programów – 2 odcinki. W Szczecinie niemal nie było grup jedno-odcinkowych, praktyką powszechną były dwu- lub nawet trzy-odcinkowe. Nie muszę dodawać, że część z nich w ogóle się nie odbyła. Fakt ten odegrał jednak negatywną rolę, przyczyniając się do chaosu informacyjnego wynikającego z nadmiaru.

4. Nie wiem, czy nastąpiło fatalne obniżenie poziomu referatów, czy zmieniała się moja perspektywa: po raz pierwszy na tym Zjeździe nie brałam udziału w obradach znanych mi i uznanych środowisk badawczych (w ramach sekcji czy pewnych subdyscyplin), lecz kierowałam się ciekawymi tytułami grup lub referatów. Po fakcie oceniam to jako bardzo zły pomysł ze względu na żenujący niekiedy poziom wystąpień. Nie wiem, jak można by zapewnić przyzwoity standard referatów i grup, ale trzeba podnieść wymogi.

5. Nie dotyczy to tylko grup roboczych czy sympozjów, ale także obrad plenarnych. Rozczarowaniem była już pierwsza sesja; nie była tam dobrego, porywającego wprowadzenia do obrad. Młodzi uczestnicy Zjazdu (którzy zadawali mi pytania „co X, Y miał na myśli”) byli tym głęboko zdezorientowani. Paradoxem jest, że najlepsza wg mnie sesja plenarna pt. „Socjologia wobec złożoności współczesnego świata”, przygotowana przez znakomitych przedstawicieli średnio-młodsze pokolenia badaczy, była sesją ostatnią i odbywała się w sobotę, przy prawie pustej sali.

6. Instytut Socjologii Uniwersytetu Szczecińskiego przyjął nas bardzo gościnnie i serdecznie i za to należą mu się podziękowania. Mankamentem jednak była fatalna informacja nt. numeracji sal – na znalezienie właściwej traciło się mnóstwo czasu. Daleko ważniejszym mankamentem była słaba, wręcz niewidoczna obecność Zjazdu w mediach lokalnych i ogólnych, co wobec niezbyt przychylniej dla socjologii atmosfery w tychże mediach uważam za błąd”.

3.2. Wspomnienia i refleksje z wcześniejszych socjologicznych Zjazdów

- Zwrócono uwagę, że także w styczniu 1977 na Zjeździe w Krakowie ostatnia sesja odbywała się przy prawie pustej sali. W Turynie na Zjeździe ESA w ostatnim dniu sesje już nie odbywały się – być może takie rozwiązanie należałoby wprowadzić również na polskich Zjazdach.
- Profesor Zygmunt Bauman przypomniał historię Zjazdów, m.in. wspominał Zjazd, który odbył się na początku lat 60. Obecnych było wówczas około 150 osób, to była

cała społeczność socjologiczna kraju, nie było sekcyjnych posiedzeń, niektóre przygotowywane były jednoosobowo, inne przez zespoły, nie było też takiego zalewu referatów. Wszystko organizowano siłami środowiska. Było to wielkie, romantyczne przeżycie, integrujące środowisko. Chciano stworzyć coś nowego, i stworzono, powstała socjologia polska.

- Przed 1989 rokiem Zjazdy miały wspólnotowy charakter, socjologiczne środowisko chciało wyrazić nie tylko swoją postawę zawodową, ale i obywatelską.
- Aktualnie, niepokojący jest brak zainteresowania Zjazdami PTS lokalnych i krajowych mediów, a także nieobecność na Zjazdach przedstawicieli władz.
- Profesor Antoni Sułek, zwrócił uwagę, że na Zjeździe w Szczecinie zabrakło wystąpienia przewodniczącego Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.
- Profesor Marek S. Szczepański wyjaśnił, że odrzucono 50 spośród zgłoszonych blisko 150 grup tematycznych. Starano się także dokonać fuzji niektórych grup, co spotkało się z brakiem zrozumienia. Obowiązywała także żelazna zasada: 1 uczestnik mógł prezentować tylko 1 referat.

Prof. Marek S. Szczepański podziękował wszystkim osobom, które były zaangażowane w organizację szczecińskiego Zjazdu, którzy uczestniczyli w pracach Rady Naukowej.

4. Uwagi i wolne wnioski

4.1. Profesor Elżbieta Tarkowska w imieniu Redakcji „Kultury i Społeczeństwa” zwróciła się z prośbą o akceptację uzupełnienia składu zespołu redakcyjnego o dr hab. Tomasza Stryjka. Komitet przyjął propozycję przez aklamację.

4.2. W listopadzie 2013 r. obradował Wydział I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN, poruszono m.in. sprawy dotyczące pozycji i roli polskiej humanistyki i nauk społecznych we współczesnym świecie. Dotychczas Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie reagowała na wysyłane petycje – sytuacja ta ma szansę się zmienić. Profesor Piotr Sztompka przedstawił stanowisko w sprawie ministerialnych naukometrycznych rozwiązań, ukazał absurdy w obowiązujących przepisach, popierając je materiałami, za którymi stoją zachodnie instytucje naukowe – co może być istotne, ponieważ w Polsce nieustannie sięga się po zachodnie wzory i rozwiązania.

W marcu 2014 w Krakowie odbędzie się Kongres Kultury Akademickiej (związany z Jubileuszem 650-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego), na którym będzie możliwość

wyrażenia mocnego głosu w sprawie polskiej humanistyki i nauk społecznych, a w tym nacisku jaki kładzie się na wąski zawodowy profil uniwersyteckiego nauczania, zamiast na rozwój człowieka i kształtowania obywatela.

- 4.4. Profesor Joanna Kurczewska zwróciła uwagę, że już widoczne są zmiany w wypowiedziach decydentów, którzy zaczęli dostrzegać specyfikę nauk humanistycznych i społecznych. Przejawia się to m.in. w gotowości do traktowania monografii jako formy wypowiedzi równie wartościowej, jak tej w czasopiśmie; krytykowane są zasady parametryzacji czasopism jako niewłaściwe, sprzyjające fabrykowaniu wymaganych zasad i wyników; dostrzega się konieczność tworzenia kryteriów, które promowałyby wpływ nauki także na kulturę lokalną, krajową i europejską.
- 4.5. Kolejne plenarne zebranie Komitetu Socjologii odbędzie się w lutym 2014 roku, na którym to spotkaniu m.in. dokonany zostanie przegląd pracy poszczególnych Zespołów działających w ramach Komitetu.